

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی ، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره : کارشناسی ارشد

رشته : برنامه ریزی آمایش سرزمین

گروه آموزشی: علوم اجتماعی

مصوب هفتصدوسی و ششمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مورخ ۸۸/۸/۲

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی آمایش سرزمین

گروه: علوم اجتماعی

رشته: برنامه ریزی آمایش سرزمین

گرایش: -

دوره: کارشناسی ارشد

کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصدوسی و ششمین جلسه مورخ ۸۸/۸/۲ خود برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی آمایش سرزمین را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

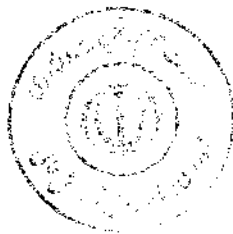
الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۸/۸/۲ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصدوسی و ششمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۸۸/۸/۲ درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی آمایش سرزمین

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی
آمایش سرزمین که از طرف گروه علوم اجتماعی پیشنهاد شده
بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و
پس از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصدوسی و ششمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۸۸/۸/۲ در مورد
برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی آمایش سرزمین صحیح است و
به مورد اجرا گذاشته شود.

کامران دانشجو
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رجبعلی برزونی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

فصل اول

مشخصات کلی

تعریف

رشته «برنامه‌ریزی آمایش سرزمین» یکی از رشته‌های تخصصی علوم جغرافیایی به شمار می‌رود. دانش جغرافیا با شناخت نواحی مختلف و قلمروهای محیط زیست انسانی آغاز شده و مبانی و قوانین آن بر مبنای همین آگاهی عمومیت یافته و بالاخره به نواحی و مناطق باز می‌گردد. در همین راستا یکی از نگرش‌های اصلی در علم جغرافیا، نگرش فضایی و آمایشی است. جغرافیا و برنامه‌ریزی فضایی، ناحیه‌ای و منطقه‌ای تجلی عوامل جغرافیایی را در سیمای یک منطقه معین داشته و به تحصیل و بررسی منطقی و علمی پدیده‌ها می‌پردازد. به عبارت دیگر فضای ناحیه‌ای و آمایش سرزمین تجلی قوانین عمومی در یک قلمرو و محدوده معین است، تلفیق موضوعات مختلف در مطالعات منطقه‌ای و فضایی و آمایش سرزمین باعث شناخت همه جانبه و کامل نواحی و مناطق گردیده و زمینه شناخت مسائل، مشکلات، نیازها و اولویت‌ها را فراهم می‌سازد و نهایتاً زمینه برنامه‌ریزی آمایش سرزمین را در پهنه سرزمین به وجود می‌آورد. برنامه‌ریزی آمایش سرزمین در واقع کاربرد مطالعات جغرافیایی در راستای توسعه و ساماندهی مناطق جغرافیایی، به منظور بهبود زندگی انسان‌ها و مکان‌یابی فعالیت‌ها و سکونتگاه‌ها و کاهش نابرابری‌ها است. این رشته مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها، اصول، روش‌ها و تکنیک‌ها برای شناخت، فضا و تحلیل و برنامه‌ریزی آمایش سرزمین در سطوح مختلف می‌باشد.

هدف

۱. آموزش و تامین نیروی انسانی متخصص در زمینه برنامه‌ریزی آمایش سرزمین در کشور و کشورهای همجوار؛
۲. فراهم کردن زمینه دانش افزایی شاغلان موجود در دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با برنامه‌ریزی آمایش سرزمین در کشور؛
۳. فراهم کردن دانش و تخصص لازم در کشور و در بین برنامه‌ریزان و تصمیم گیران برای نگرش فضایی جامع به شهر و روستا در راستای توسعه یکپارچه شهری و روستایی در قالب برنامه‌ریزی آمایش سرزمین؛
۴. رفع خلاء موجود در زمینه مطالعات برنامه‌ریزی آمایش سرزمین در فضاهای جغرافیایی و نگرش آمایشی در برنامه‌های توسعه؛

ضرورت و اهمیت

علی‌رغم اهمیت مطالعات برنامه‌ریزی آمایش سرزمین تاکنون در دانشگاه‌های کشور هیچ گرایش و رشته تخصصی در این زمینه دایر نشده است. در حالی که طبق بررسی‌های به عمل آمده هم اکنون این رشته در بسیاری از دانشگاه‌ها در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه دایر است. به هر حال با توجه به کاربرد گسترده مطالعات و برنامه‌ریزی آمایش سرزمین راه‌اندازی رشته برنامه‌ریزی فضایی آمایش سرزمین در مقطع کارشناسی ارشد در مجموعه گروه‌های جغرافیا می‌تواند به این نیاز پاسخ دهد و در خدمت رشد و توسعه یکپارچه و متوازن کشور قرار گیرد.

طول دوره

طول دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین دو سال و یا چهار نیمسال تحصیلی است. دانشجویان در طول حداکثر سه نیمسال دوره آموزشی و در نیمسال چهارم دوره پژوهشی و تهیه و ارائه پایان نامه را طی می نمایند. برای دانشجویانی که مدرک کارشناسی آن ها رشته جغرافیا نیست، یک ترم دروس جبرانی متناسب با دروس ارائه شده در نظر گرفته شده است که یک نیمسال به طول دوره آن ها اضافه می شود.

شکل نظام

شکل نظام دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین به شکل دو دوره آموزشی و پژوهشی است. در دوره آموزشی که حداکثر به مدت سه نیمسال تحصیلی به طور می انجامد دانشجویان دروس نظری و عملی را می گذرانند. پس از موفقیت در این دوره دانشجویان وارد دوره پژوهشی که همان تهیه و ارائه پایان نامه در زمینه مربوطه است، می شوند. نهایتاً دانشجویان پس از موفقیت در این دوره و دفاع از پایان نامه خود فارغ التحصیل خواهند شد.

تعداد و نوع واحد

مجموع واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین ۳۲ واحد است که ۱۰ واحد مشتمل بر دروس پایه و ۱۶ واحد دروس تخصصی و ۶ واحد پایان نامه است. دروس عمدتاً نظری و نظری-عملی می باشد. دانشجویان غیررشته جغرافیا باید

یک ترم (۶ تا ۱۲ واحد) دروس جبرانی را بگذرانند، نحوه ارائه و انجام کلاس و آموزش این قبیل دانشجویان در اختیار گروه است.

سفرهای علمی

از مجموعه دروس این برنامه، برای سه درس «برنامه‌ریزی کاربری اراضی منطقه ای»، «تحلیل ساختار فضایی منطقه» و «ابعاد سیاسی و امنیتی آمایش سرزمین» سه سفر علمی در نظر گرفته شده است که از طریق برنامه‌ریزی دقیق در طول سه ترم تحصیلی امکان‌پذیر خواهد شد. بدیهی است گذراندن این دروس بدون سفر علمی ناتمام تلقی خواهد شد.

نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان برنامه‌ریزی آمایش سرزمین می‌توانند در تهیه و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های توسعه منطقه‌ای و آمایش سرزمین در سطح نواحی و مناطق کشور نقش موثری داشته باشند. طرح‌هایی مانند: طرح‌های توسعه منطقه‌ای، طرح‌های ساماندهی فضایی - کالبدی مناطق، طرح‌های توسعه اقتصادی - اجتماعی نواحی و مناطق، طرح‌های کالبدی ملی و منطقه‌ای، ساماندهی مناطق شهری، طرح‌های توسعه اقتصادی - اجتماعی استان‌ها، سازمان فضایی شهرها و روستاها و بالاخره تهیه و اجرای طرح آمایش سرزمین کشور و استان‌ها و هر یک از بخش‌های برنامه‌ریزی از جمله طرح‌هایی هستند که در حال حاضر فارغ التحصیلان این رشته می‌توانند در آنها نقش آفرینی داشته باشند. همچنین

سازمان‌ها و مراکز دولتی مانند سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی سابق، استانداری‌ها، وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن و بخش خصوصی مانند شرکت‌های مهندسی مشاور در زمینه‌های فوق می‌توانند زمینه اشتغال را برای فارغ‌التحصیلان این رشته فراهم نمایند.

شرایط و ضوابط ورود به رشته

۱- داشتن مدرک کارشناسی در یکی از رشته‌های جغرافیا (همه گرایش‌ها) و سایر

رشته‌های مرتبط با برنامه‌ریزی‌های فضائی مکانی و توسعه.

۲- موفقیت در آزمون سراسری؛

مواد و ضرایب امتحانی

ضرایب و مواد آزمون ورودی رشته برنامه‌ریزی آمایش سرزمین به شرح جدول

زیر است. سازمان سنجش آموزش کشور موظف است ضرائب این جدول را در آزمون

ورودی دانشگاهها در سال ۱۳۸۸ ه.ش و بعد از آن اعمال نماید.

ماده درسی آزمون و ضریب آن	زبان تخصصی	فلسفه جغرافیا	آمار و احتمالات	اصول و روشهای برنامه‌ریزی منطقه‌ای	جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری و روستایی (عمومی و ایران)	جغرافیای طبیعی (عمومی و ایران)
رشته برنامه‌ریزی آمایش سرزمین	۲	۱	۱	۳	۲	۲

فصل دوم

جداول برنامه

جدول دروس مختلف

دروس دوره آموزشی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین در سه گروه
 دروس جبرانی (جدول الف) دروس پایه (جدول ب) و دروس تخصصی (جدول ج)
 دسته بندی می شود. دوره پژوهشی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین شامل
 پایان نامه (۶ واحد) می باشد.

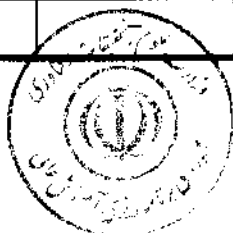

جدول الف- دروس جبرانی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین مخصوص دانشجویانی که
 مدرک کارشناسی غیر از رشته جغرافیا دارند.

کد درس	نام درس	تعداد ساعت	تعداد واحد			پیش نیاز	استاد متخصص برای تدریس
			جمع	نظری	عملی		
۱	فلسفه و سیر تکوین علم جغرافیا	۳۴	۲	۲	-	جغرافیدان	
۲	ژئومورفولوژی (مبانی، ایران)	۳۴	۲	۲	-	ژئومورفولوگ	
۳	مبانی جغرافیای روستایی عشایری	۳۴	۲	۲	-	جغرافیدان روستایی	
۴	مبانی جغرافیای شهری	۳۴	۲	۲	-	جغرافیدان شهری	
۵	اقلیم شناسی (مبانی، ایران)	۳۴	۲	۲	-	اقلیم شناس	
۶	کارتوگرافی و تهیه نقشه های موضوعی	۵۱	۲	۱	۱	کارتوگراف	
جمع	-	-	۱۲	۱۱	۱	-	

جدول ب- عناوین دروس پایه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

کد درس	نام درس	تعداد ساعت	تعداد واحد			پیش نیاز	استاد متخصص برای تدریس
			جمع	نظری	عملی		
۱	روش تحقیق در آمایش سرزمین	۵۱	۲	۱	۱	-	جغرافیدان متخصص در روش تحقیق
۲	ابعاد سرزمینی برنامه ریزی فضایی	۳۴	۲	۲	-	کارتوگرافی و تهیه نقشه های موضوعی	جغرافیدان طبیعی
۳	روش ها و فنون تحلیل جمعیت و ابعاد اجتماعی منطقه	۵۱	۲	۱	۱	-	جغرافیدان جمعیت
۴	روش ها و فنون تحلیل فعالیت ها و اقتصاد فضا	۵۱	۲	۱	۱	۱- مبانی جغرافیای روستایی و عشایری ۲- مبانی جغرافیای شهری	جغرافیدان اقتصادی یا متخصص اقتصاد فضا
۵	نظریه های برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین	۳۴	۲	۲	-	-	جغرافیدان انسانی
جمع	-	-	۱۰	۷	۳	-	-

جدول ج- عناوین دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

کد درس	نام درس	تعداد ساعت	تعداد واحد			پیش نیاز	استاد متخصص برای تدریس
			جمع	نظری	عملی		
۱	برنامه‌ریزی کاربری اراضی منطقه ای	۵۱	۲	۱	۱	جغرافیدان متخصص برنامه ریزی منطقه ای	
۲	روش‌ها و تکنیک‌های آمایش سرزمین	۵۱	۲	۱	۱	نظریه‌های برنامه‌ریزی فضایی و آمایش سرزمین	
۳	تحلیل ساختار فضایی منطقه	۵۱	۲	۱	۱	-	
۴	آمار فضایی و سیستم اطلاعات جغرافیایی در آمایش سرزمین	۵۱	۲	۱	۱	-	
۵	مکان‌یابی فعالیت‌ها و فضاهای زیستی	۵۱	۲	۱	۱	-	
۶	ابعاد سیاسی و امنیتی آمایش سرزمین	۳۴	۲	۲	-	-	
۷	مدیریت آمایش سرزمین	۳۴	۲	۲	-	نظریه‌های برنامه‌ریزی فضایی و آمایش سرزمین	
۸	کارگاه تهیه طرح آمایش سرزمین	۵۱	۲	-	۲	روش تحقیق در آمایش سرزمین - روش‌ها و فنون تحلیل جمعیت و ابعاد اجتماعی منطقه	
جمع	-	-	۱۶	۹	۷	-	

فصل سوم

سرفصل دروس

بخش اول: سرفصل دروس جبرانی

سرفصل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
فلسفه و سیر تکوین علم جغرافیا	۲	نظری	ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد ساعت:	نوع آموزش تکمیلی عملی:	ندارد
جغرافیدان	۳۴	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	ندارد
اهداف: هدف عمده این درس آشنا کردن دانشجویان با تعاریف، مباحث، قلمرو و روشهای جغرافیایی است. با توجه به تحول علم جغرافیا در گذر زمان و مطرح شدن پارادایمهای جدید، این امکان را در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد که با آزادی اندیشه یکی از انگاره‌های مطرح در جغرافیا را انتخاب کنند و به عنوان پایگاه فکری از آن استفاده نمایند. بی‌تردید دانشجویان هدفمند در انجام مطالعات و تحقیقات، موفق‌تر از دانشجویی خواهد بود که بدون هدف و به صورت جسته و گریخته به جمع‌آوری اطلاعات بپردازد. شاید بتوان گفت یکی از اهداف اصلی این درس ارتقای بینش دانشجویان باشد، زیرا دانستن اطلاعات مکانی بدون ارتباط فلسفی، علم جغرافیا را از سطح یک علم Science تا حد دانش Knowledge تقلیل می‌دهد. از سوی دیگر شناخت مبانی نظری و اصول فلسفی جغرافیا همراه با آشنا شدن با مکتبهای جغرافیایی، این توانمندی را در دانشجویان به وجود می‌آورد که هرگونه برنامه یا مدل آمایش سرزمین را از نظر اثراتش بر انسان و محیط‌زیست مورد تحلیل قرار دهد و به طور کلی دیدگاه سینوپتیک (همدید) او تقویت شود.			
سرفصل‌ها: ۱- تبیین فلسفی موضوع درس و تعریف جغرافیا از نظر مکتبها و پارادایم‌های مختلف (جبر محیطی، امکان‌گرایی، سازمان فضای زندگی و ...) ۲- تاریخچه علم جغرافیا و سیر تحول افکار جغرافیایی ۳- تعیین قلمرو جغرافیا به عنوان یک علم بین رشته‌ای ۴- سیر تکاملی جغرافیا از آغاز تا کنون (اندیشه‌شناسی جغرافیا در گذر زمان) ۵- مهمترین دیدگاهها و مکاتب جغرافیایی (مکتب رادیکال، مکتب انتقادی و ...) ۶- مفاهیم اصلی و اساسی در جغرافیا (انسان، محیط، فضا، مکان، کنش متقابل و ...) ۷- اصول فلسفی علم جغرافیا (علیت، تعمیم، رابطه، تحول، عاملیت فاعل انسانی، اجتماع تقیضین) ۸- نظریه‌های جدید در قلمرو جغرافیا (فمینیسم، گردشگری، اقتصاد سیاسی، فضا، عاملیت انسان، ساختارگرایی و پساساختارگرایی، پست مدرنیسم) ۹- مدل‌های مفهومی و کمی در چهارچوب جغرافیای کمی (مقداری) ۱۰- روش‌ها و تکنیک‌های تحلیل فضای جغرافیایی (تحلیل فضایی- مکانی) ۱۱- مسائل و مباحث قابل چالش در جغرافیا (جهانی شدن، هویت مکانی و ...) ۱۲- کاربرد جغرافیا و جغرافیای کاربردی ۱۳- نتیجه‌گیری از بنیانهای نظری و مرزهای نوین در فلسفه جغرافیا ۱۴- وضعیت جغرافیا در ایران از آغاز تا کنون			

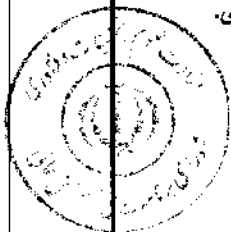

منابع اصلی:

- ۱- شکویی، حسین (۱۳۷۵)، اندیشه های نو در فلسفه جغرافیا، جلد اول، تهران: انتشارات گیتاشناسی.
- ۲- شکویی، حسین (۱۳۸۲)، اندیشه های نو در فلسفه جغرافیا، جلد دوم، مکتبهای محیطی، تهران: انتشارات گیتاشناسی.
- ۳- بلانت، آلیسون و ویلس، جین (۱۳۸۶)، دگر اندیشی در فلسفه جغرافیا، ترجمه حسین حاتمی نژاد، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴- پوراحمد، احمد (۱۳۸۶)، فلسفه و قلمرو جغرافیا، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۵- شبلینگ، ژاک (۱۳۷۷)، جغرافیا چیست؟ ترجمه سیروس سهامی، مشهد: انتشارات محقق.
- ۶- فرید، یداله (۱۳۷۹)، شناخت شناسی و مبانی جغرافیای انسانی، اهر: دانشگاه آزاد اسلامی اهر.
- ۷- شکویی، حسین (۱۳۸۲)، فلسفه های محیطی و مکتب های جغرافیایی، تهران: انتشارات گیتاشناسی.
- ۸- Husain, Majid. (1995). *Evolution of Geographical Thought*, New Delhi: Rawat Publication.

منابع فرعی:

- ۱- جانسون، ای. فیر چاپلند (۱۳۷۰)، اصول جغرافیا، ترجمه حسین حاتمی نژاد، تهران: انتشارات سبحان.
- ۲- شکویی، حسن (۱۳۶۴)، جغرافیای کاربردی و مکتب های جغرافیایی، مشهد: آستان قدس رضوی.
- ۳- هاگت، پیتر (۱۳۷۶)، جغرافیای ترکیبی نو، ترجمه: شاپور گودرزی نژاد، تهران: سمت.
- ۴- درنو، ماکس (۱۳۷۴)، جغرافیای انسانی، ترجمه سیروس سهامی، تهران: انتشارات رایزن.
- ۵- جغرافیا، ماهیت و قلمرو (۱۳۷۳)، مجموعه مقالات سمینار سمت، تهران: انتشارات سمت.
- ۶- کلاول، پل (۱۳۷۳)، جغرافیای نو، ترجمه سیروس سهامی، مشهد.
- ۷- کلاول، پل (۱۳۷۶)، تاریخ جغرافیا، ترجمه سیروس سهامی، مشهد.
- ۸- هولت جنس، آریلد (۱۳۷۶)، جغرافیا (تاریخ، مفاهیم، مکتبها)، ترجمه جلال تبریزی، تهران: انتشارات سیر و سفر.
- ۹- فرید، یداله (۱۳۵۳)، سیر اندیشه در قلمرو جغرافیای انسانی، تبریز: انتشارات دانشگاه تبریز.
- ۱۰- لاکست، ایو (۱۳۶۸)، جغرافیا نخست در خدمت جنگ، ترجمه ابوالحسن سروقد مقدم، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- ۱۱- دولفوس، اولیویه (۱۳۷۰)، تحلیل جغرافیایی، ترجمه سیروس سهامی، مشهد: انتشارات نیکا.
- ۱۲- دولفوس، اولیویه (۱۳۶۹)، فضای جغرافیایی، ترجمه سیروس سهامی، مشهد: انتشارات نیکا.
- ۱۳- میدارل، ادوارد (۱۳۴۳)، سازندگان استراتژی نو، ترجمه محمد علی پیروزان، تهران: انتشارات کتابهای جیبی.
- ۱۴- جانستون، رونالد (۱۳۷۹)، مسئله جا و مکان جغرافیایی، ترجمه جلال تبریزی، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه.

سرفصل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
ژئومورفولوژی (مبانی، ایران)	۲ واحد	نظری	ندارد
استاد متخصص برای تدریس: ژئومورفولوگ	تعداد ساعت: ۳۴	آموزش تکمیلی عملی: ☐ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐ ندارد ☒	
اهداف:			
ژئومورفولوژی علمی است که پدیده‌های طبیعی را که در سطح زمین فرم‌ها را به وجود می‌آورند و همین طور فرم‌های ناشی از آن پدیده‌ها را مورد مطالعه قرار می‌دهد. با توجه به اینکه هر گونه بهره‌وری از سطح زمین با پدیده‌ها و فرم‌های ناشی از عملکرد آنها مواجه می‌شود، لذا اهداف این درس شناخت فرآیندها و فرم‌های سطح زمین و مد نظر قرار دادن آنها در برنامه‌ریزی با نگاه ویژه به شرایط ژئومورفولوژیکی ایران است.			
سرفصل‌ها:			
۱- کلیات (دامنه، تالوگ، برجستگی بین دو دره، فرسایش، لیتولوژی، ساختمان زمین، ویژگیهای شکل افقی و عمودی سطح زمین) ۲- فرآیندهای داخلی تغییر دهنده سطح زمین (فرآیندهای کوهزایی، حرکات اپیروژنیک، تظاهرات آتشفشانی و اشکال آنها) و تحولات تکتونیکی سرزمین ایران و تاثیرات آن بر ژئومورفولوژی کنونی ایران ۳- فرآیندهای بیرونی تغییر دهنده سطح زمین (هوازدهگی - فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی - تشکیل خاک و مناطق مربوط به آن) تحولات دینامیک‌های بیرونی سرزمین ایران و تاثیرات آن بر ژئومورفولوژی کنونی ایران ۴- حرکات توده‌های و اشکال ناشی از آن (حرکات توده‌ای سست تر، حرکات توده‌های سنگ از سنگ اساس) و بررسی تاثیرات آن بر ژئومورفولوژی کنونی ایران. ۵- اشکال ناشی از آب (توانایی کار آب‌های روان، دره‌ها، روند توسعه شکل زائی ناشی عمل آب) و بررسی تاثیرات آن بر ژئومورفولوژی کنونی ایران. ۶- ترکیب اشکال بزرگ (گروه فرم‌هایی با ساختار ساده، سرزمین‌های هموار، کواستا، گروه فرم‌هایی با ساختار پیچیده، کوهستانها) و بررسی آنها در سرزمین ایران. ۷- تمایز آب وهوایی فرم‌ها، شکل‌ها در آب وهوای مرطوب (چشم اندازهای دره ای در آب و هواهای کاملاً مرطوب، اشکال کارستیک)، گروه فرم‌های مربوط به آب و هوای مرطوب سرد، گروه فرم‌های نیمه یخساری، شکل‌های مربوط به آب و هوای نیمه مرطوب (اشکال یخچالی، عمل یخ درحال حرکت، اشکال یخچالی در حوزه یخچال درون قاره‌ای، اشکال کوهستانی ناشی از یخچال)، اشکال در آب وهوای خشک (عوامل تأثیر گذار در آب وهوای خشک، گروه‌های شکلی در آب و هوای خشک، توسعه اشکال مناطق خشک) و بررسی آنها در سرزمین ایران. ۸- اشکال سواحل و کف دریا (شکل‌ها و توسعه سواحل، تقسیم بندی و طبقه بندی سواحل، جزایر و ساخت مرجانی، ژئومورفولوژی کف دریا) و بررسی آنها در سرزمین ایران. ۹- اشکال ناشی از انسان و بررسی آنها در سرزمین ایران. ۱۰- بررسی شرایط ژئومورفولوژیکی ایران و در نظر گرفتن آن در برنامه‌ریزی.			

منابع اصلی:

- ۱- احمدی، ح (۱۳۷۸)، ژئومورفولوژی کاربردی، فرسایش آبی، جلد ۱، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲- دریو، ماکس (۱۳۷۰)، ژئومورفولوژی اقلیمی و دینامیک خارجی، ترجمه مقصود خیام، تبریز: انتشارات نیا.
- ۳- محمودی، ف (۱۳۷۶)، ژئومورفولوژی ساختمانی، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۴- علایی طالقانی، محمود (۱۳۸۴) ژئومورفولوژی ایران، تهران: نشر قومس، چاپ سوم.
- ۵- هوک، ج. ام. (۱۳۸۵) ژئومورفولوژی در برنامه ریزی محیطی، مترجم: محمدجعفر زمردیان، تهران: انتشارات سمت، چاپ دوم.
- ۶- کوک، آر. یو. (۱۳۸۷) ژئومورفولوژی و مدیریت محیط، ترجمه شاپور گودرزی نژاد، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول.
- ۷- رجایی، عبدالحمید (۱۳۸۲) کاربرد ژئومورفولوژی در آمایش سرزمین و مدیریت محیط، تهران: نشر قومس، چاپ دوم.
- ۸- ثروتی، محمد رضا (۱۳۷۸)، ژئومورفولوژی ناحیه ای ایران، تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.
- ۹- جداری عیوضی، جمشید (۱۳۸۶)، ژئومورفولوژی ایران، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۱۰- زمردیان، محمد جعفر (۱۳۸۱)، ژئومورفولوژی ایران. جلد ۱، فرآیندهای ساختمانی و دینامیک درونی، مشهد: دانشگاه فردوسی.
- ۱۱- زمردیان، محمد جعفر (۱۳۸۱)، ژئومورفولوژی ایران. جلد ۲، فرآیندهای اقلیمی و دینامیک های بیرونی، مشهد: دانشگاه فردوسی.
- ۱۲- نگارش، حسین و محمود خسروی (۱۳۷۷)، کلیات ژئومورفولوژی ایران، زاهدان: انتشارات دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- 13- Easterbrook, D.J. 1999. *Surface Processes and Landforms* (2nd. Ed.). Prentice-Hall
- 14- Selby, M. J. 1993. *Hillslope materials and processes*, Oxford U.P. Call No. GB448S44
1993 Fookes, P.G., Lee, E.M. and Griffiths, J.S., 2007. *Engineering Geomorphology*.
CRC Press, Boca Raton, Florida (US edition)
- 15- MACHATSCHEK- F.(1973): *Geomorphology*, STUTTGART-
B.G.TEUBNER.GERMANY

سرفصل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

نام درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	وضعیت پیش نیاز:
مبانی جغرافیای روستایی، عشایری	۲	نظری	ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان روستایی	تعداد ساعت: ۳۴	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف:			
مطالعه و شناخت روستا به عنوان کوچکترین واحد سیاسی سرزمینها، و شناسایی ویژگیهای مترتب بر این واحد سیاسی و جمعیت آن، شامل ویژگیهای کالبدی، اکولوژیکی، اقتصادی و اجتماعی، و دستیابی به شناخت عمیق مسائل و تنگناهای حاکم بر این فضای زیستی، برای دستیابی به راهکارهای لازم در زمینه حل این مسائل و مشکلات موجود. مطالعه و شناخت عشایر و کوچ نشینان در مناطق مختلف جغرافیایی جهان و ایران.			
سرفصلها:			
۱- شالوده، دامنه و اهداف جغرافیای روستایی، عشایری؛ ۲- اهمیت مطالعات و روش بررسی در جغرافیای روستایی، عشایری؛ ۳- موقعیت و عوامل موثر در نحوه ی استقرار سکونتگاههای روستایی؛ ۴- ۱-۴- عوامل طبیعی و نحوه ی استقرار؛ ۴-۲- عوامل اقتصادی و اجتماعی و نحوه ی استقرار؛ ۵- ویژگیهای اقتصادی، اجتماعی سکونتگاههای روستایی؛ ۵-۱- ساختار مکانی سکونتگاههای روستایی؛ ۵-۲- ساختار جمعیتی سکونتگاههای روستایی؛ ۵-۳- مالکیت اراضی و شیوه های بهره برداری در روستاها؛ ۵-۳-۱- شیوه های تولید در نظام ارباب و رعیتی؛ ۵-۳-۲- شیوه های تولید خانوادگی؛ ۵-۳-۳- شیوه های جدید در بهره برداریهای کشاورزی روستاها؛ ۵-۳-۴- نظام تولید در صنایع روستایی؛ ۶- نقش نهادهای اقتصادی، اجتماعی و خدماتی در توسعه روستاها؛ ۷- آینده نگری و برنامه ریزی برای توسعه روستایی. ۸- مطالعه و شناخت عشایر و کوچ نشینان در مناطق مختلف جغرافیایی جهان و ایران ۹- ویژگیهای اقتصادی، اجتماعی کوچ نشینان و عشایر در نواحی مختلف دنیا و در ایران،			
روش ارائه درس:			
برای شناخت موقعیت و تنوع کارکردی روستاها، بویژه مقایسه بین روستایی در سطح جهان و کشورهای مختلف، نیاز به ارائه درس به صورت سمعی بصری می باشد، به این لحاظ استفاده از فیلم، اسلاید و Power point در ارائه این درس الزامی است. این درس سفر مطالعاتی برای انجام پژوهش میدانی ندارد.			

منابع:

- ۱- سعیدی. عباس (۱۳۷۷)، مباحث جغرافیای روستایی، تهران: انتشارات سمت.
- ۲- مهدوی، مسعود (۱۳۸۰)، مقدمه ای بر جغرافیای روستایی ایران، تهران: انتشارات سمت.
- ۳- حسینی ابری، سید حسن (۱۳۸۰)، مدخلی بر جغرافیای روستایی ایران، اصفهان: انتشارات دانشگاه اصفهان.
- ۴- فشارکی، پریدخت (۱۳۷۸)، جغرافیای روستایی، تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۵- پاپلی یزدی، محمدحسین و رجیبی ستاجردی، حسین (۱۳۸۲)، نظریه‌های شهر و پیرامون، تهران: سمت.
- ۶- دوبلانول، گزایوه (۱۳۸۳) کوچ نشینان و شبانان، ترجمه محمدحسین پاپلی یزدی، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول.
- 7- Gilg, Andrew. (1989). *An Introduction to Rural Geography*, London: Edward Arnold.

سرفصل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

نام درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	وضعیت پیش نیاز:
میانی جغرافیای شهری	۲	نظری	ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان شهری	تعداد ساعت: ۲۴	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	
اهداف:			
آشنایی دانشجویان با تعاریف، مفاهیم و اصول جغرافیایی شهری و عوامل جغرافیایی در استقرار و مورفولوژی و ساختار فضایی شهرها.			
سرفصل‌ها:			
۱- تعاریف و مفاهیم شهر ۲- عوامل جغرافیایی در مکان یابی و استقرار شهرها ۳- تعاریف شهر از دیدگاه علوم مختلف ۴- طرح و نقشه و ساختار شهری (شعاعی، شطرنجی، خطی و ...) ۵- مورفولوژی شهری و عوامل موثر در شکل گیری آن ۶- بافت و حوزه های اکولوژیکی شهر و عوامل موثر در شکل گیری آنها ۷- بخش مرکزی شهرها و روش های تعیین آن ۸- حومه های شهری و عوامل موثر در شکل گیری آنها ۹- عوامل موثر در پیدایش و شکل گیری حاشیه نشینی ۱۰- شهرهای اقماری و روش مطالعه آن ۱۱- انواع مدل‌ها و الگوهای توسعه شهر ۱۲- ساختار فضایی شهرها ۱۳- نقش و کارکرد شهرها و طبقه بندی شهرها براساس سیستم های اقتصادی، اجتماعی ۱۴- حد متناسب اندازه شهرها ۱۵- ملاک شناخت شهر از روستا ۱۶- شهرهای عصر قرون وسطی، رنسانس، انقلاب صنعتی و قرون جدید			
منابع:			
۱- شکویی، حسین (۱۳۷۵)، دیدگاه های نو در جغرافیایی شهری، تهران: انتشارات سمت. ۲- فرید، بداله (۱۳۸۰)، جغرافیا و شهرشناسی، تبریز: انتشارات دانشگاه تبریز. ۳- زیاری، کرامت اله (۱۳۸۷)، برنامه ریزی شهرهای جدید، تهران: انتشارات سمت، چاپ هشتم. ۴- پاپلی یزدی، محمدحسین و رجیبی ستاجردی، حسین (۱۳۸۲)، نظریه های شهر و پیرامون. تهران: سمت. 5- Hall, Tim. (2006) <i>Urban Geography</i>, London: Routledge. 6- Short, John R. (1984) <i>An introduction to urban geography</i>, London Routledge & Kegan Paul. 7- Kaplan, David H. (2004) <i>Urban geography</i>, John Wiley & Sons. 8- Cadwallader, Martin T. (1996) <i>Urban geography: an analytical approach</i>, Prentice			

Hall.

9- Pacione, Michael, (2005) *Urban geography: a global perspective*, London: Routledge.

10- Knox, Paul L. (1994) *Urbanization: an introduction to urban geography*, Prentice-Hall.

11- Cadwallader, Martin T.(1985) *Analytical urban geography: spatial patterns and theories*, Prentice-Hall.

سرفصل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

نام درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	وضعیت پیش نیاز:
اقلیم‌شناسی (میانی، ایران)	۲	نظری	ندارد
استاد متخصص برای تدریس:	تعداد	نوع آموزش تکمیلی عملی:	ندارد ■
اقلیم شناس	ساعت: ۳۴	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف:			
تعریف آب و هواشناسی، شناخت رابطه این علم با جغرافیا، شناخت ساختار اتمسفر، شناسایی عناصر هوا و آب و هوا، تمییز بین علم هواشناسی و علم آب و هواشناسی، توصیف و تبیین تابش دما، رطوبت، بارش، فشار و سیستم‌های سینوپتیک، توصیف پراکنندگی فضایی این عناصر در سطح جهانی و ایران. مطالعه و شناخت فشار هوا و پراکنندگی آن، شناخت باد، الگوهای فشار در سطح زمین و سطوح بالای اتمسفری.			
سرفصل‌ها:			
۱. شناخت علم آب و هواشناسی			
- هوا و آب و عناصر و عوامل آب و هوا و رابطه بین آب و هوا شناسی با جغرافیا و علوم دیگر.			
- شاخه های علم آب و هوا شناسی از نظر موضوع و مقیاس مکانی.			
- منابع داده‌های آب و هوا شناسی، ایستگاه‌های هواشناسی، ماهواره‌های هواشناسی، رادار هواشناسی، آشنایی با ایستگاه‌های هواشناسی در ایران.			
۲. ساختار اتمسفر			
- تمایز بین هوا (Air) و هوا (Weather)، ترکیبات و لایه های اتمسفر، اتمسفر استاندارد، نقش ازن.			
۳. تابش			
- تابش و قوانین آن، تابش موج کوتاه خورشیدی و تابش موج بلند زمینی.			
- عوامل موثر در تابش خورشیدی شامل ارتفاع و سمت خورشید و تغییرات آنها در طول سال و روز.			
- شدت و مدت تابش و تغییرات آنها در طول روز و سال، در روی زمین و در ایران.			
- عوامل جذب و پخش و انعکاس انرژی خورشید در اتمسفر، انواع انعکاس، آلبدوی زمین.			
- راههای دفع انرژی از سطح زمین، بیلان انرژی و عوامل موثر بر بیلان انرژی سطح زمین			
۴. دما			
- دما و شاخص‌های آن، مقیاس‌های اندازه‌گیری دما و دما سنج‌ها.			
- عوامل موثر بر دما و نوسان روزانه و سالانه آن در مناطق مختلف جهان و نواحی خوراکتی ایران.			
- وارونگی دمایی و پراکنندگی آن در جهان و ایران.			
- توده‌های هوا، توده‌های هوای مؤثر بر آب و هوای ایران.			
۵. رطوبت			
- حالات مختلف رطوبت در طبیعت، شاخص‌های اندازه‌گیری رطوبت.			
- توزیع جغرافیایی رطوبت در جهان و نواحی رطوبتی ایران.			
- ابرناکی آسمان، شاخص ابری بودن، فرایندهای اشباع و تراکم در طبیعت و انواع اشکال تراکم.			
۶. بارش و خشکسالی			

- شرایط ایجاد بارش و انواع نزولات جوی.
 - پراکندگی بارش و تحلیل مناطق پرباران و کم باران در سطح جهانی و بررسی نواحی بارشی ایران.
 - بیابان و نیمه بیابان و معیارهای شناسایی آنها و استعدادهای اقلیمی مناطق ایران برای بیابانزایی.
۷. فشار هوا و واحدهای اندازه‌گیری آن
- قانون گازها عوامل موثر در تغییر فشار هوا، اتمسفر پایدار و ناپایدار.
 - حرکت‌های اتمسفری و باد، عوامل موثر در ایجاد باد مانند شیب فشار و نیروی کوریولیس و نیروهای اصطکاک و گریز از مرکز و جاذب مرکز.
 - سیستم‌های فشار حرارتی و دینامیکی، جریان‌های اقیانوسی
 - کمر بندهای فشار در سطح زمین و آنگوهای فشار و تیپ‌های هوای ایران.
 - انواع بادهای از نظر مقیاس مکانی، بادهای محلی و بادهای عمومی و مدل‌های وزش بادهای عمومی
 - اجزای گردش عمومی هوا در مناطق مختلف حاره، برون حاره و قطبی زمین.
 - مدل رزبای و اصل چرخندگی، بادهای غربی و موجهای آنها، تاوه قطبی و گردش موسمی.
- ۸ سیستم‌های سینوپتیک
- سیستم‌های سطح بالا شامل موجهای بلند و کوتاه.
 - هسته‌های سرعت، انواع رودبادهای شاخص‌های وزش.
 - سیستم‌های سینوپتیک سطح زمین.
 - سیکلون‌ها و آنتی سیکلون‌ها، مراکز تشکیل و حرکت سیکلون‌ها، مسیرها و ویژگی‌های هرکدام از نظر عناصر اقلیمی
 - سیستم‌های کوچک مقیاس منطقه برون حاره مانند تندرهای توفندها.
 - سیستم‌های سینوپتیک منطقه حاره مانند بادهای شرقی موج‌های شرقی.
 - سیکلون‌ها و توفان‌های حاره‌ای.
- ۹- نواحی اقلیمی ایران و روش‌های طبقه‌بندی اقلیمی ایران.
- نکته: در همه مباحث تمرین‌های عملی در کلاس و به صورت تحقیق داده خواهد شد. نقشه‌ها و نمودارهای کتاب بحث خواهد شد.

منابع:

- ۱- علیجانی، بهلول و محمدرضا کاویانی (۱۳۸۷) میانی آب و هواشناسی، تهران: انتشارات سمت.
 - ۲- قائمی، هوشنگ (۱۳۸۶) هواشناسی عمومی، تهران: انتشارات سمت، چاپ چهارم.
 - ۳- بوشر، کیت (۱۳۸۵) آب و هوای کره زمین، جلد اول، ترجمه هوشنگ قائمی، تهران: انتشارات سمت.
 - ۴- بوشر، کیت (۱۳۸۵) آب و هوای کره زمین، جلد دوم، ترجمه بهلول علیجانی، تهران: انتشارات سمت.
 - ۵- علیجانی، بهلول (۱۳۸۵) اقلیم شناسی سینوپتیک، تهران: انتشارات سمت، چاپ دوم.
 - ۶- کاویانی، محمدرضا (۱۳۸۷) میکروکلیماتولوژی، تهران: انتشارات سمت، چاپ سوم.
 - ۷- علیجانی، بهلول (۱۳۸۶)، آب و هوای ایران، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- 8- Ahrens, C. Donald (2003) Meteorology today: an introduction to weather, climate, and the environment, Thomson/Brooks/Cole.

سرفصل دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

نام درس: کارتوگرافی و تهیه نقشه های موضوعی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری/ عملی	وضعیت پیش نیاز: ندارد
اسناد متخصص برای تدریس: کارتوگراف	تعداد ساعت: ۵۱	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □	ندارد □
اهداف:			
- شناخت اصول حاکم بر تهیه نقشه های مختلف - آشنایی با سیستم های بنیادین تهیه نقشه			
سرفصلها:			
۱. تعاریف و مفاهیم پایه نقشه و کیفیت آن از دیدگاه کارتوگرافی ۲. طبقه بندی نقشه ها از نظر کارتوگرافی و تاریخچه کارتوگرافی ۳. اصول بنیادین کارتوگرافی شامل مقیاس، سیستم تصویر، تعمیم، گویا کردن نقشه ۴. اصول طراحی و تهیه نقشه ۵. لوازم و ابزار ترسیم نقشه ۶. ترتیب و تکنیک در ترسیم نقشه ۷. نوشتن اسامی و تکنیک آن ۸. تکثیر نقشه ۹. انواع نقشه های جغرافیایی			
منابع:			
۱- مقیمی، سید جعفر و همراه، مجید (۱۳۷۰) کارتوگرافی، تهران: انتشارات گیتاشناسی. ۲- دانشور، هوشنگ (۱۳۷۰) کارتوگرافی، تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح. ۳- زاهدی، مجید (۱۳۷۹) مقدمه‌ای بر کارتوگرافی، تهران: انتشارات سمت، چاپ چهارم. ۴- زاهدی، مجید (۱۳۸۶) کارتوگرافی، تهران: انتشارات سمت، چاپ پنجم. 5- MacEachren, Alan M. & Taylor, D. R. F. & David Ruxton Fraser (1994) <i>Visualization in modern cartography</i>, Pergammon 6- Robinson, Arthur Howard (1995) <i>Elements of cartography</i>. John Wiley & Sons.			

فصل سوم

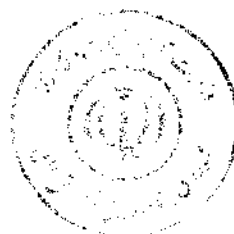
سرفصل دروس

بخش دوم: سرفصل دروس پایه

سرفصل دروس پایه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

نام درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	وضعیت پیش نیاز:
روش تحقیق در آمایش سرزمین	۲	نظری/ عملی	ندارد
استاد متخصص برای تدریس: جغرافیدان متخصص در روش تحقیق	تعداد ساعت: ۵۱	نوع آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	
اهداف: آشنایی دانشجویان با روشها و کاربردهای فنون کمی و کیفی تحقیق در مطالعات آمایش سرزمین			
سرفصلها:			
۱- کلیات (تعریف واژه‌ها و مفاهیم- شناخت و شیوه‌های کسب آن- علم و شیوه‌ی علمی- دیدگاهها و نظریه‌های مربوط به شناخت- رویکردهای تحقیق) ۲- فرایند تحقیق در مطالعات منطقه‌ای ۳- نظریه، مفاهیم، متغیر ۴- مسئله و فرضیه ۵- پیشینه موضوع تحقیق ۶- جامعه و نمونه ۷- تحقیق زمینه‌یابی (Survey) ۸- پرسشنامه ۹- روش مشاهده ۱۰- تحقیق همبستگی ۱۱- تحقیق کیفی ۱۲- فراتحلیل (Meta Analysis) ۱۳- طرحهای تحقیق ۱۴- روش علی- مقایسه‌ای ۱۵- طیف‌ها ۱۶- آزمون فرض ۱۷- نحوه تهیه و تدوین گزارش طرح			

منابع:

- ۱- حافظنیا، محمد رضا (۱۳۷۵)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، تهران: انتشارات سمت.
- ۲- فرید، یداله (۱۳۸۵)، کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا، تیریز: دانشگاه تیریز.
- ۳- آندرانویچ، گ، د (۱۳۸۰)، روش های پژوهشی شهری، ترجمه سید محمود نجاتی حسینی، تهران: سازمان شهرداری‌های کشور.
- ۴- هارنیک، لوید (۱۳۷۷)، پژوهش علمی در جغرافیا، ترجمه محمدعلی مولازاده، اهواز: دانشگاه شهید چمران.
- ۵- دلاور، علی‌اکبر (۱۳۸۰)، مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، تهران: انتشارات رشد.
- ۷- خاکی، غلامرضا، (۱۳۷۸)، روش تحقیق با رویکرد پایان‌نامه نویسی، قم: مرکز تحقیقات علمی کشور.
- ۸- ساروخانی، باقر (۱۳۸۲) روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ۹- آسایش، حسین و سید رحیم مشیری (۱۳۸۱) روش‌شناسی و تکنیکهای تحقیق علمی در علوم انسانی با تأکید بر جغرافیا، تهران: نشر قومس

سرفصل دروس پایه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
ابعاد سرزمینی برنامه ریزی فضایی	۲	نظری	کارتوگرافی و تهیه نقشه‌های موضوعی
تخصص مورد نیاز برای تدریس:	تعداد ساعت: ۳۴	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	ندارد ■
اهداف: شناخت و مفاهیم، روش‌ها و تکنیک‌های ارزیابی و سنجش توان اکولوژیک به منظور برنامه‌ریزی و آمایش سرزمین سرفصل‌ها: ۱- مفاهیم - توان اکولوژیک، آمایش، سرزمین و ... ۲- فرایند ارزیابی توان اکولوژیک - شناسایی منابع اکولوژیک - شناسایی منابع فیزیکی (آب و هوا، شکل زمین، زمین شناسی، خاک و ...) - شناسایی منابع زیستی ۳- روش‌های شناسایی منابع - روش مستقیم (آمار برداری- نمونه برداری- برداشت میدانی) - روش غیر مستقیم (تصاویر ماهواره‌ای، عکس‌های هوایی، نقشه‌های توپوگرافی و نقشه‌های موضوعی) ۴- روش‌های تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی منابع - تهیه نقشه‌های اقلیم - تهیه نقشه‌های هیدرولوژی و منابع آب - تهیه نقشه‌های شکل زمین - تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی- لیتولوژی - تهیه نقشه‌های خاک- قابلیت اراضی - تهیه نقشه‌های تراکم و پراکنش پوشش گیاهی - تهیه نقشه‌های زیستگاه‌های جانوری ۵- روش‌های ارزیابی توان اکولوژیک - روش‌های ارزیابی تک عامله - روش‌های ارزیابی چند عامله ۶- انجام کار عملی- میدانی (ارزیابی توان اکولوژیک برای فعالیت توریسم، شهرسازی، کشاورزی، صنعت، جنگلداری و ...)			

منابع:

- ۱- مخدوم، مجید (۱۳۸۳) ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط زیست با ساماندهی اطلاعات جغرافیایی (GIS)، تهران: دانشگاه تهران.
- ۲- مخدوم، مجید (۱۳۸۵) شالوده‌ی آمایش سرزمین، تهران: دانشگاه تهران.
- ۳- فریدمن، بیل (۱۳۸۰) بوم‌شناسی محیط زیست ترجمه علیرضا کوچکی و محمد حسینی، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- ۴- سرور، رحیم (۱۳۸۴) جغرافیای کاربردی و آمایش سرزمین، تهران: انتشارات سمت.
- 5- Priemus, Hugo, & Button Kenneth, & Peter Nijkamp (2007) *Land use Planning*, Edward Elgar
- 6- Sane Silberstein and Chris Maser (2000) *Land use Planning for Sustainable Development*.
- 7- John Randolph (2003) *Environmental Land use Planning and Management*.
- 8- Steiner, Frederick R. (1984) *Land conservation and development : examples of land-use planning projects and programs*, Elsevier.
- 9- C. J. M. Jeroen & Button, Kenneth & Nijkamp, Peter (2007) *Environmental planning*, Edward Elgar

سرفصل دروس پایه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
روش ها و فنون تحلیل جمعیت و ابعاد اجتماعی منطقه	۲	نظری / عملی	ندارد
تخصص مورد نیاز برای تدریس:	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■	
جغرافیدان جمعیت	۵۱	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف: آشنایی دانشجویان با متغیرها، شاخص‌ها، مدل‌ها و تکنیک‌های جمعیتی و نحوه محاسبه‌ی آنها در منطقه، شهر و روستا و آشنایی با ابعاد اجتماعی منطقه			
سرفصل‌ها:			
۱- کلیات			
۱-۱- سیر تحولات جمعیت در جهان و پیشینه تاریخی و گذشته نگری جمعیت ایران			
۱-۲- سرشماری و تکنیک‌های انجام آن			
۱-۳- محاسبه شاخصهای ترکیب سنی و جنسی و ترکیب جنسی و سنی جمعیت ایران			
۱-۴- مدل‌های تعیین هرم سنی و جنسی			
۲- رویدادهای جمعیتی			
۲-۱- باروری و تولد			
۲-۲- ازدواج، طلاق			
۲-۳- مرگ و میر			
۲-۴- مهاجرت و تحرک مکانی جمعیت			
۲-۴-۱- انواع مهاجرت			
۲-۴-۲- سیمای مهاجرتی در مناطق مختلف جهان با تأکید بر آسیای میانی و حوزه خلیج فارس			
۲-۴-۳- آراء و نظریه‌های مهاجرتی			
۲-۴-۴- پیامدهای مهاجرتی			
۲-۴-۵- سیاستهای مهاجرتی			
۲-۴-۶- مهاجرت‌های داخلی و مهاجرت‌های خارجی در ایران			
۲-۵- رشد جمعیت ایران			
۳- مدلها و پیش‌بینیهای جمعیتی			
۳-۱- مدل‌های ساخت و تحلیل جمعیت			
۳-۲- پیش‌بینیهای جمعیتی و روشهای مختلف آن			
۳-۳- مدل‌های تعیین تحولات رشد جمعیت			
۳-۴- انواع مدل‌های پیش‌بینی جمعیت			
۳-۵- مدل‌های تعیین و پیش‌بینی مهاجرت در منطقه (روشهای سنجش و ارزیابی مهاجرت)			
۳-۶- نحوه‌ی محاسبه اشتغال و فعالیت در منطقه			

۳-۷- نحوه‌ی محاسبه امید به زندگی در هنگام تولد

۴- ابعاد و ویژگیهای اجتماعی منطقه

۵- روش تعیین سرمایه اجتماعی در منطقه

منابع:

- ۱- زنجانی، حبیب‌اله (۱۳۷۵) روش های جمعیت شناختی، تهران: انتشارات سمت.
- ۲- زنجانی، حبیب‌اله (۱۳۸۰) مهاجرت: انتشارات سمت، چاپ اول.
- ۳- زنجانی، حبیب‌اله (۱۳۸۶) تحلیل جمعیت شناختی: انتشارات سمت، چاپ ششم.
- ۴- زنجانی، حبیب‌الله (۱۳۷۰)، جمعیت و شهر نشینی در ایران، تهران: دفتر مطالعات و تحقیقات شهرسازی.
- ۵- رولان پرسا (۱۳۷۴) آنالیز جمعیت شناختی، ترجمه دکتر خسرو اسدی، سمت، چاپ اول.
- ۶- مهدوی، مسعود (۱۳۸۴) مبانی جغرافیای جمعیت، تهران: نشر قومس، چاپ هشتم.
- ۷- جوان، جعفر (۱۳۸۰)، جغرافیای جمعیت جوان، مشهد: جهاد دانشگاهی مشهد، مشهد.
- ۸- جوان، جعفر (۱۳۶۷)، جمعیت ایران و بستر جغرافیایی آن، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- ۹- فرید، یدالله (۱۳۷۴)، جغرافیای جمعیت، تیریز: انتشارات دانشگاه تبریز.
- ۱۰- زلینسکی، ویلبر (۱۳۷۰) مقدمه‌ای بر جغرافیای جمعیت، ترجمه فیروز جمالی، تهران: سمت.
- 11- Plane, David & Pogerson, Piter (1994) *Geographical Analysis of population*, NewYork: John Wiley & Sons.
- 12- United Nations. Department of Economic and Social Affairs(1964) *National programmes of analysis of Population census data as an aid to planning and policy-making*, U.N.

سرفصل دروس پایه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس: روش‌ها و فنون تحلیل فعالیت‌ها و اقتصاد فضا	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری/ عملی	دروس پیش نیاز: مبانی جغرافیای روستایی و عشایری - مبانی جغرافیای شهری
تخصص مورد نیاز برای تدریس: جغرافیدان اقتصادی یا متخصص اقتصاد فضا	تعداد ساعت: ۵۱	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	
اهداف: کاربرد روش‌ها و مدل‌های تحلیل اقتصادی با توجه به تفاوت‌های منطقه‌ای			
سرفصل‌ها: ۱- تعاریف و مفاهیم کلیدی ۲- تحلیلی بر دیدگاه‌های اقتصاد منطقه‌ای ۳- بررسی اقتصاد منطقه ۱-۳- شاخص‌ها و مدل‌های بررسی اقتصاد کشاورزی منطقه‌ای ۲-۳- شاخص‌ها و مدل‌های بررسی اقتصاد صنایع و معادن منطقه‌ای ۳-۳- شاخص‌ها و مدل‌های بررسی اقتصاد خدماتی منطقه‌ای ۴-۳- مقایسه تطبیقی زیربخش‌های اقتصاد منطقه‌ای ۴- بررسی درآمد ناخالص و خالص اقتصاد منطقه (اقتصاد کشاورزی، صنعتی و خدماتی) ۵- مدل‌های تحلیل و پیش‌بینی اقتصاد منطقه‌ای ۱-۵- مدل‌های تحلیل اقتصاد پایه و غیر پایه (Basic and Non Basic) ۲-۵- شاخص‌ها و مدل‌های مقایسه‌ای در اقتصاد تطبیقی نواحی - مدل ضریب مکانی - مدل طولی و عرضی ایزارد - مدل ضریب خاص - مدل شیفت - مدل شیفت شر (Shift Share Analysis) - مدل لاری - مدل تغییر سهم - مدل‌های پیش‌بینی اقتصاد منطقه - مدل‌های ارزیابی اقتصاد منطقه			

منابع:

- ۱- ایزارد، والتر (۱۳۶۰) روش‌های تحلیل منطقه‌ای، ترجمه دکتر کاظم صمیمی، تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- ۲- فیلد، برایان و برایان مک‌گرگور (۱۳۸۱) فنون پیش‌بینی در برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، ترجمه فاطمه تقی‌زاده، تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات.
- ۳- اوپنهایم، نوربرت (۱۳۷۹) مدل‌های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه‌ای، ترجمه منوچهر طیبیان، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴- اوکالاگان (۱۳۸۶) کاربری زمین: اثر متقابل اقتصاد، اکولوژی، هیدرولوژی، ترجمه منوچهر طیبیان، تهران: دانشگاه تهران. موسسه انتشارات و چاپ.
- ۵- کالین، لی (۱۳۶۶) مدلها در برنامه‌ریزی شهری: مقدمه‌ای بر کاربرد مدل‌های کمی در برنامه‌ریزی، ترجمه مصطفی عباس‌زادگان، تهران: جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران.
- ۶- توفیق، فیروز (۱۳۸۵) برنامه‌ریزی در ایران و چشم‌انداز آینده‌ی آن، تهران: انتشارات مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
- ۷- بویایی، مجید (۱۳۷۹) کاربرد برنامه‌ریزی خطی در کشاورزی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۸- اصغرپور، محمد جواد (۱۳۸۰) تصمیم‌گیری‌های چندمعیاره، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۹- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۰) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- ۱۰- صباغ کرمانی، مجید (۱۳۸۰) اقتصاد منطقه‌ای، تهران: انتشارات سمت، چاپ اول.
- ۱۱- عابدین درکوش، سعید (۱۳۷۲) درآمدی به اقتصاد شهری، تهران: انتشارات مرکز نشر دانشگاهی.
- ۱۲- جاسبر سینگ، اس. اس. دیلون (۱۳۷۴)، جغرافیای کشاورزی، ترجمه سیاوش دهقانیان و ...، مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.

13- Healey, Michael (1990) *Location and Chage: perspectives on economic geography*, Oxford University

سرفصل دروس پایه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس: نظریه‌های برنامه‌ریزی فضایی و آمایش سرزمین	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
تخصص مورد نیاز برای تدریس: جغرافیدان انسانی	تعداد ساعت: ۳۳	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف:			
آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی نظریه‌های آمایش سرزمین، توسعه منطقه‌ای و تعادل فضایی			
سرفصل‌ها:			
۱- تعاریف و مفاهیم (تعریف برنامه‌ریزی، تعریف منطقه و ...) ۲- طبقه‌بندی نظریه‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای از نظر زمانی - نظریه‌های کلاسیک - نظریه‌های دوره مدرنیسم - نظریه‌های دوره پست مدرنیسم ۳- طبقه‌بندی نظریه‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای از نظر ابزاری - نظریه‌های اقتصاد محور (Cost- Benefit Theory) - نظریه‌های مشارکت محور (Public Participation) - نظریه‌های تکنیک محور (فن گرا) - نظریه‌های همگرایی و واگرایی - نظریه‌های زیست محیطی - نظریه‌های توسعه منطقه‌ای ۴- جایگاه مکاتب فلسفی در برنامه‌ریزی منطقه‌ای - دیدگاه ساختارگرایی - دیدگاه کارکردگرایی - دیدگاه رادیکال - دیدگاه سوسیالیستی - دیدگاه پراگماتیستی - دیدگاه تعاونی - دیدگاه فمینیستی و اکوفمینیستی - دیدگاه عدالت اجتماعی - دیدگاه اقتصاد سیاسی فضا - دیدگاه سرمایه‌داری - دیدگاه توزیع فضایی جمعیت ۵- جنبه‌های مختلف برنامه‌ریزی منطقه‌ای (توسعه پایدار، جهانی شدن، سامان‌دهی فضا، مدل‌سازی)			

- ۶- برنامه‌ریزی منطقه‌ای در گستره‌های مختلف جغرافیایی
- برنامه‌ریزی منطقه‌ای در کشورهای توسعه یافته (آلمان، فرانسه، ژاپن، انگلوساکسون و کشورهای اسکاندیناوی)
 - برنامه‌ریزی منطقه‌ای در کشورهای درحال توسعه (برنامه‌ریزی سانترال و برنامه‌ریزی محلی)
 - برنامه‌ریزی منطقه‌ای در ایران (سیترا، ست کوپ، طرح اسکان ۹۰، چشم‌انداز توسعه، طرح کالبد ملی و ...)
 - نقد برنامه‌ریزی منطقه‌ای در ایران

منابع:

- ۱- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۳) مکتب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- ۲- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۰) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- ۳- توفیق، فیروز (۱۳۸۴) آمایش سرزمین: تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران، تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- ۴- وزارت مسکن و شهرسازی (۱۳۷۵) طرح کالبدی ملی ایران، تهران: انتشارات وزارت مسکن و شهرسازی.
- 5- Nijkamp, Peter, ET all (1990) *Multicriteria Evaluation in Physical Planning*, Amsterdam, North-Holland.
- 6- Duhr, Stefanie (2006) *the visual language of spatial planning: exploring cartographic representations for spatial planning in Europe*, London: Routledge.
- 7- Wong, Cecilia (2005) *Indicators for urban and regional planning: the interplay of policy and methods*, London: Routledge.
- 8- Hall, Peter Geoffrey (1992) *Urban and regional planning*, London: Routledge.
- 9- Plane, David (2007) *Regional planning*, Edward Elgar

فصل سوم

سرفصل دروس

بخش سوم: سرفصل دروس تخصصی

سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس: برنامه ریزی کاربری اراضی منطقه ای	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری/عملی	وضعیت دروس پیش نیاز: مبانی جغرافیای شهری
تخصص مورد نیاز برای تدریس: جغرافیدان متخصص برنامه ریزی منطقه ای	تعداد ساعت: ۵۱	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □ ندارد □	
اهداف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، میانی، محورها، فرایندها، الگوها، مدلها، نظریه‌ها، سیاست‌ها، ضوابط و مقررات مربوط به کاربری اراضی شهری و نحوه برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری در شهرهای موجود و شهرهای جدید			
سرفصل‌ها: ۱- تعاریف، مفاهیم، و میانی (کاربری اراضی شهری، منطقه‌بندی و تعیین انواع منطقه) - اهداف طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی برنامه‌ریزی کاربری اراضی منطقه - عملکردهای برنامه‌ریزی کاربری اراضی - نظریه‌های کاربری اراضی شهری و منطقه‌بندی در شهر ۲- معیارهای مکان‌یابی کاربری‌های شهری - انواع کاربری شهری و علائم آنها و انواع منطقه‌بندی - نحوه برداشت و فرایند تهیه انواع کاربری‌ها در شهر - استانداردهای کاربری‌های شهری ۳- ضوابط و مقررات کاربری‌های شهری - تعیین سطوح و سرانه‌ها - تفکیک اراضی شهری - ضوابط تعیین جرایم شهری (محدوده‌های شهری، سواحل شهری، شبکه‌های برق و گاز و ...) ۴- تعیین و تحلیل ظرفیت‌های زمین شهری - جایگاه برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری در طرح‌های جامع و سایر طرح‌های شهری - سیاستهای دولت و کاربری اراضی شهری و منطقه‌بندی در شهر ۵- تکنیکها و مدل‌های مورد نیاز در برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری - محاسبات وضع موجود و پیش بینی جمعیت و مهاجرت (مدل رشد غایی، مقایسه‌ای، نسبت رگرسیون، ترکیبی و ...) - محاسبات وضع موجود و پیش بینی مسکن (مدل انبوه، نرخ‌های سرپرستی، کلی خام، لجستیک) - محاسبات وضع موجود و پیش بینی حمل و نقل درون شهری ۶- بررسی و تحلیل کیفیت محیط زیست شهری و عوامل مؤثر بر آن			

- ۱- معیارهای ارزیابی کاربری‌های اراضی شهری
- ۲- شیوه‌ی کنترل کاربری اراضی شهری
- ۳- رانت زمین شهری و طرح‌های کاربری اراضی شهری
- ۴- مدیریت کاربری‌های اراضی شهری
- ۵- تحلیل ضوابط و مقررات کاربری اراضی شهری
- ۷- الگوهای انجام و تهیه برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری
- در یک شهر متوسط و بزرگ
- در یک شهر جدید

منابع:

- ۱- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۵) برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، چاپ سوم، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- ۲- پورمحمدی، محمدرضا (۱۳۸۲) برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، تهران: انتشارات سمت
- ۳- رضویان، محمدتقی (۱۳۸۱) برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهر، تهران: انتشارات منشی.
- ۴- عسکری، علی؛ اسد رازانی؛ پدram رخشانی (۱۳۵۴) برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری: سیستمها و مدلها، تهران: انتشارات نورعلم.
- ۵- سرور، رحیم (۱۳۸۷) برنامه‌ریزی کاربری اراضی در طرح‌های توسعه و عمران ناحیه‌ای، تهران: انتشارات گنج هنر.
- 6- Chapin, F. Stuart and Kaiser, Edward, (1978, 1995) *Urban and Land Use Planning*, Illinois: Illinois University Press.
- 10- Priemus, Hugo, & Button Kenneth, & Peter Nijkamp (2007) *Land use Planning*, Edward Elgar
- 11- Sane Silberstein and Chris Maser (2000) *Land use Planning for Sustainable Development*.
- 12- John Randolph (2003) *Environmental Land use Planning and Management*.
- 13- Steiner, Frederick R. (1984) *Land conservation and development : examples of land-use planning projects and programs*, Elsevier.
- 7- C. J. M. Jeroen & Button, Kenneth & Nijkamp, Peter (2007) *Environmental planning*, Edward Elgar

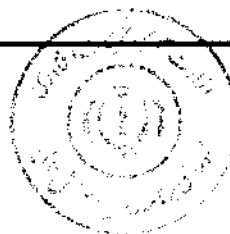
سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
روش‌ها و تکنیک‌های آمایش سرزمین	۲	نظری / عملی	نظریه‌های برنامه‌ریزی فضایی و آمایش سرزمین
تخصص مورد نیاز برای تدریس:	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
جغرافیدان متخصص آمایش	۵۱	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف:			
آشنایی و افزایش مهارت دانشجویان در استفاده از برخی تکنیک‌های و مدل‌های رایج آمایش سرزمین، به نحوی که بتوانند از آن‌ها به عنوان ابزاری کارآمد در تحقیقات علمی و پژوهشی استفاده کنند.			
سرفصل‌ها:			
۱- کلیات، مفاهیم و نظریه‌ها ۶- تقسیمات فضایی و کالبدی در شهر و منطقه ۷- مفاهیم کلیدی آمایش سرزمین ۸- تاریخچه طرح‌های آمایشی در جهان و ایران ۹- بررسی وضع موجود طرح‌های آمایشی در جهان و ایران ۱۰- مفهوم مدل و تکنیک در آمایش سرزمین ۲- مشخصات و انواع مدل‌ها و کاربرد آن‌ها - کاربرد مدل‌ها و تکنیک‌ها در آمایش سرزمین - مدل‌های تحلیل وضعیت طبیعی (توان اکولوژیک) - مدل‌های تحلیل نظام اسکان (شهری، روستایی و عشایری) - مدل‌های جمعیتی - مدل‌های اقتصادی - مدل‌های مقایسه تطبیقی مناطق - مدل‌های جاذبه‌ای - مدل‌های هم‌پیوندی			

منابع:

- ۱- توفیق، فیروز (۱۳۸۴) آمایش سرزمین: تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران، تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- ۲- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۰) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- ۳- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۳) مکتب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- ۴- کلانتری، خلیل (۱۳۸۲) برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای.
- ۵- سازمان مدیریت و برنامه ریزی (۱۳۸۵) روش مطالعه و تهیه طرح آمایش سرزمین، تهران: انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی.
- ۶- وزارت مسکن و شهرسازی (۱۳۷۵) گزارش تلفیقی طرح کالبدی ملی ایران، تهران: انتشارات وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۷- صراف، مظفر (۱۳۷۷) مبانی برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای، تهران: سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات.
- ۸- وزارت برنامه و بودجه، دفتر برنامه‌ریزی منطقه‌ای (۱۳۶۶) برنامه‌ریزی توسعه منطقه‌ای چهارچوب کلی مطالعات جامع توسعه استان: مرحله دوم مطالعات آمایش سرزمین، تهران: سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات.
- 9- Schaffer, William A. & Laurent, Eugene A. (1976) *on the use of input-output models for regional planning*, Martinus Nijhoff Social Sciences Division.
- 10- Rietveld, Piet (1980) *Multiple objective decision methods and regional planning*, North-Holland.

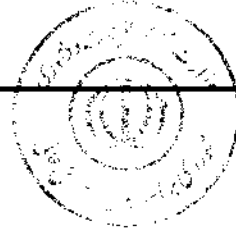
سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
تحلیل ساختار فضایی منطقه	۲	نظری/ عملی	ندارد
تخصص مورد نیاز برای تدریس:	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
جغرافیدان متخصص مطالعات منطقه‌ای	۵۱	سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف: هدف این درس آشنایی دانشجویان با اقدامات و فرایندهای اجتماعی و طبیعی است که ساختار فضایی منطقه را ساماندهی می‌کنند. عناصر اصلی تشکیل دهنده چنین ساختاری شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که در قالب نقاط، خطوط ارتباطی، محدوده‌ها و حجم‌ها اتفاق می‌افتد. این فرایندها در نحوه‌ی دسترسی، پایداری زیست محیطی، امنیت، برابری اجتماعی، سرمایه‌های اجتماعی، خلاقیت فرهنگی و اقتصاد منطقه اثر می‌گذارند. این درس دانشجویان را قادر خواهد ساخت تا نحوه‌ی سازماندهی عناصر ساختار فضایی منطقه و مسائل و مشکلات ناشی از آن را به‌صورت عملی و منطقی تجزیه و تحلیل نمایند.			
سرفصل‌ها: ۱- کلیات ساختار فضایی منطقه (تعاریف، مفاهیم و عناصر اصلی) ۲- الگوهای سازمان فضایی منطقه ۱-۲- انواع الگوها و فرایند شکل‌گیری آن‌ها ۲-۲- تحلیل الگوها و نظم فضایی فرایندهای طبیعی در منطقه ۳-۲- تحلیل الگوها و نظم فضایی فرایندهای اجتماعی در منطقه ۱۱- روند شکل‌گیری مراکز زیست و فعالیت ۱۲- روند حاکم بر جابجایی جمعیت ۱۳- نظام شهری منطقه ۱۴- نظام روستایی منطقه ۱۵- نظام خدمات رسانی در منطقه ۱۶- شبکه‌ها و تأسیسات زیربنایی در منطقه ۳- تحلیل عوامل مؤثر در ساختار فضایی منطقه ۱۷- نقش سیاستها ۱۸- نقش شبکه‌ها و الگوهای ارتباطی ۱۹- نقش و عملکرد فرایندهای اجتماعی و اقتصادی بر پایداری محیط زیست ۴- تحلیل مشکلات ساختار فضایی فعلی و آتی			

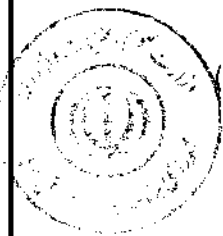
منابع:

- ۱- حمصی، محمد، و منوچهر غیبی (۱۳۵۳) توسعه اجتماعی-اقتصادی مناطق ایران و نظام شهری، تهران: سازمان برنامه و بودجه، مرکز آموزش و پژوهش در برنامه‌ریزی منطقه‌ای؛ سازمان ملل متحد
- 2- Johnston, R. J. (1973) *Spatial Structures Introducing the Study of Spatial Systems in Human Geography*, St. Martin's.
- 3- Alber, R., Adams, J., and Gould, P. (1971) *Spatial Organization, the Geographer View of the World*, Prentice Hall.
- 4- Maos, Jacobs (1983) *Spatial Organization of New Land Settlement in Latin America, (Dellplain Latin American studies)* Westview pr.

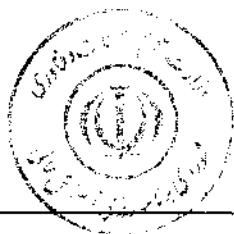
سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
آمار فضایی و سیستم اطلاعات جغرافیایی در آمایش سرزمین	۲	نظری / عملی	ندارد
تخصص مورد نیاز برای تدریس:	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	سفر علمی □ آزمایشگاه ■ کارگاه □ سمینار □
اهداف: آشنایی با روش‌های آمار فضایی در آمایش سرزمین آشنایی با کاربردهای GIS در آمایش سرزمین			
سرفصل‌ها: ۱- مبانی آمار فضایی ۲- تحلیل الگوهای نقطه‌ای، خطی و چند ضلعی ۳- محاسبه و تفسیر آماره‌های فضایی (میانگین، انحراف معیار، خود همبستگی و ...) ۴- مکان‌یابی بهینه کاربری‌ها با استفاده از GIS ۵- پایش و ارزیابی تغییرات کاربری اراضی با استفاده از GIS ۶- برنامه ریزی مشارکتی برای تخصیص کاربری اراضی با استفاده از GIS			
منابع: ۱- لی جی، وانگ دیوید (۱۳۸۱) تجزیه و تحلیل آماری با GIS و ArcView، ترجمه محمدرضا حسینی نژاد و فریدون قدیمی عروس محله، تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت. ۲- مخدوم، مجید؛ علی اصغر درویش‌صفت؛ هورفر جعفرزاده و عبدالرضا مخدوم (۱۳۸۰) ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط زیست با سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۳- حبیبی، کیومرث و احمد پوراحمد (۱۳۸۱) توسعه کالبدی - فضایی شهر سنندج با استفاده از GIS (پژوهش برگزیده کشور در سال ۱۳۸۱) کردستان: دانشگاه کردستان. ۴- آرونوف، استان (۱۳۷۵) سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، تهران: سازمان نقشه برداری کشور، مدیریت سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی. 5- Scholten, H. J. & Stillwell, John C. H. (1990) <i>Geographical information systems for urban and regional planning</i>, Kluwer Academic. 6- Birkin, Mark (1996) <i>Intelligent GIS: location decisions and strategic planning</i>, New York 7- Cassidy, Anita (2006) <i>A practical guide to information systems strategic planning</i>, Auerbach.			

سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد: نظری/ عملی	دروس پیش نیاز: ندارد
مکان‌یابی فعالیت‌ها و فعالیت‌های زیستی	۲		
تخصص مورد نیاز برای تدریس: جغرافیدان متخصص برنامه ریزی	تعداد ساعت: ۵۱	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار ■	
اهداف:			
آشنایی دانشجویان با مفهوم روش‌ها، تکنیک‌ها و دیدگاه‌های موجود در زمینه مکان‌یابی در سطوح منطقه‌ای، شهری و روستایی در راستای استفاده بهینه از سرزمین و آمایش و تعادل سرزمینی.			
سرفصل‌ها:			
۱- تعاریف و مفاهیم کلیدی ۲- دیدگاه‌های مکان‌یابی ۳- شاخص‌ها و مدل‌های مکان‌یابی در زمینه‌های مختلف (صنایع سنگین، صنایع کوچک، مراکز جمعیتی، مراکز خدماتی، مراکز آموزشی، زیستگاه‌ها، مراکز دفن زباله و ...) ۴- ارزیابی مکان‌یابی تعیین شده ۴-۱- شاخص‌های ارزیابی ۴-۲- مدل‌های ارزیابی ۴-۳- مراحل و نحوه‌ی اجرا			
منابع:			
۱- برمر، تادر (۱۳۸۰) مکان‌یابی مراکز دفن بهداشتی مواد زائد با استفاده از GIS، تهران: دانشگاه تهران. ۲- پورمحمدی، محمدرضا (۱۳۸۲) برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری، تهران: انتشارات سمت. ۳- باروی، پی، ای، (۱۳۷۶) سیستم اطلاعات جغرافیایی، ترجمه حسن طاهرکیا، تهران: انتشارات سمت. ۴- مدیری، مهدی و خسرو خواجه (۱۳۷۶) اشاره‌ای به سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی GIS: سیستم اطلاعات جغرافیایی برای برنامه ریزی در سطح محلی، تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح. ۵- قرخلو، مهدی (۱۳۸۴) کاربرد کامپیوتر در جغرافیا و علوم انسانی، تهران: انتشارات انتخاب. ۶- مخدوم، مجید (۱۳۸۳) ارزیابی و برنامه ریزی محیط زیست با سامانه‌ی اطلاعات جغرافیایی GIS، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۷- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۳) مکتب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد. 8- Chan, Yupo (2001) <i>Location theory and decision analysis</i> , South-Western College. 9- Love, Robert F. (1998) <i>Facilities location: models & methods</i> , North-Holland			

سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس: ابعاد سیاسی و امنیتی آمایش سرزمین	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
تخصص مورد نیاز برای تدریس: جغرافیای سیاسی	تعداد ساعت: ۳۳	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □ سفر علمی ■ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف:			
آشنایی دانشجویان با ابعاد سیاسی و امنیتی برنامه ریزی فضایی و کاربرد آن در مطالعات و برنامه ریزی های آمایشی.			
سرفصل ها:			
۱- از بعد سیاسی			
۱-۱- تبیین رابطه دینامیکی سیاست و فضا			
۲-۱- تبیین رابطه حقوق شهروندی و مشارکت با تصمیم سازی فضایی و محیطی			
۳-۱- جهت گیری های سیاسی- اقتصادی در سطح ملی و آمایش سرزمین (لیبرالیسم، سوسیالیسم، اقتصاد آزاد، اقتصاد کنترل شده و ...)			
۴-۱- آمایش سرزمین و عدالت فضایی به مثابه علت بقای دولت و یکپارچگی سرزمینی			
۵-۱- نابرابری های فضایی و بحران های سیاسی و ژئوپولیتیکی			
۶-۱- رقابت های مکانی و فضایی و آمایش سرزمین، بویژه در فرایند سازماندهی سیاسی فضا			
۷-۱- چالش های ژئوپولیتیکی برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین (بحران های سرزمینی، بحران های منطقه ای بحران های بین المللی، گروه های قومی با حس شهروندی درجه ۲، رابطه اقلیت و اکثریت، رابطه غیر حسنه ملت و حکومت، فضاهای فاقد حاکمیت، رقابت های ژئوپولیتیکی، مداخله ی خارجی و ...)			
۲- از بعد امنیتی			
۱-۲- امنیت داخلی و آمایش			
۲-۲- امنیت منطقه ای و بین المللی و آمایش			
۳-۲- تهدیدات عمومی علیه کشور (مبادی و جهات)			
۴-۲- تهدیدات خرد و ملی			
۵-۲- تهدیدات ساختارمند علیه زیرساخت های توسعه کشور			
۶-۲- ساختار جغرافیای نظامی کشور و تطابق و تمایز آمایش دفاعی با آمایش جامع سرزمین			
۷-۲- دفاع غیر عامل و آمایش سرزمین			
۸-۲- روندهای استراتژیک در سطح ملی و فراملی			
۹-۲- ساختار دفاعی کلان کشور و ارتباط آن با آمایش سرزمین			
۳- مناطق آسیب پذیر کشور			

منابع:

- ۱- چوخاچی زاده مقدم، محمدباقر (۱۳۸۱) مجموعه مقالات آمایش و دفاع سرزمین، تهران: دانشگاه امام حسین (ع).
 - ۲- عندلیب، علی رضا (۱۳۸۰) نظریه پایه و اصول آمایش مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران، تهران: دوره‌ی عالی جنگ
 - ۳- چوخاچی زاده مقدم، محمدباقر و دیگران (۱۳۷۹) مجموعه مقالات جغرافیا، کاربردهای دفاعی و امنیتی، تهران: پژوهشکده علوم دفاعی
 - ۴- حافظ‌نیا، محمدرضا (۱۳۸۵) اصول و مفاهیم ژئوپولیتیک، مشهد: انتشارات پاپلی
 - ۵- رحیم صفوی، سید یحیی (۱۳۷۸) مقدمه‌ای بر جغرافیای نظامی ایران، جلد ۱ تا ۵، تهران: دانشگاه امام حسین (ع) (سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح).
 - ۶- انجمن ژئوپولیتیک ایران، فصلنامه ژئوپولیتیک، تهران: انتشارات انجمن ژئوپولیتیک ایران.
 - ۷- دانشگاه عالی دفاع ملی، فصلنامه مطالعات دفاعی- استراتژیک، تهران: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی.
- 8- Eccleston, Charles H (2000) *Environmental impact statements : a comprehensive guide to project and strategic planning*, John Wiley & Sons.
 - 9- Cassidy, Anita (2006) *A practical guide to information systems strategic planning*, Auerbach.

سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس: مدیریت آمایش سرزمین	تعداد واحد: ۲	نوع واحد: نظری	دروس پیش نیاز: نظریه‌های برنامه‌ریزی فضایی و آمایش سرزمین
تخصص مورد نیاز برای تدریس: جغرافیایان متخصص برنامه ریزی	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: دارد □ ندارد ■ سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه □ سمینار □	
اهداف:			
آشنایی با رویکردها و الگوهای مدیریت آمایش سرزمین و نظامهای مدیریت آمایش سرزمین در مناطق مختلف دنیا و مقایسه‌ی آن با نظام مدیریت آمایش سرزمین ایران آشنایی با سازمان‌های عمران منطقه‌ای کشورهای منتخب دنیا و ایران آشنایی با رویکرد مدیریت یکپارچه شهری و روستایی			
سرفصل‌ها:			
۱- کلیات (مفاهیم، ضرورت‌ها، الزامات، رویکردها و الگوهای مدیریت آمایش سرزمین) ۲- سیاست‌های مدیریت آمایش سرزمین و نظامهای مختلف سیاسی ۳- مدیریت آمایش سرزمین در تعامل با فرایند جهانی سازی ۴- مدیریت آمایش سرزمین و فرایند برنامه ریزی ۵- نقش R&D در مدیریت آمایش سرزمین ۶- مدیریت آمایش سرزمین و توسعه منطقه‌ای ۷- مدیریت آمایش سرزمین و توسعه پایدار ۸- مدیریت آمایش سرزمین و منابع طبیعی ۹- مدیریت آمایش سرزمین و سرمایه اجتماعی ۱۰- مدیریت آمایش سرزمین و سرمایه گذاری اقتصادی ۱۱- مدیریت آمایش سرزمین و توسعه شهری و روستایی یکپارچه ۱۲- مدیریت آمایش سرزمین و سازمانهای عمران منطقه ای (جهان و ایران) ۱۳- جایگاه مدیریت آمایش سرزمین در نظام مدیریت ۱۴- چالش‌های مدیریت آمایش سرزمین در ایران ۱۵- مدیریت آمایش سرزمین و تعارضات منطقه‌ای ۱۶- مدیریت آمایش سرزمین و راهبردهای مدیریت ریسک و بحران			

منابع:

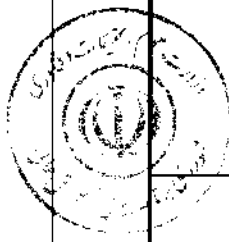
- ۱- فریدمن، بیل (۱۳۸۰) بوم‌شناسی محیط زیست ترجمه علیرضا کوچکی و محمد حسینی، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- ۲- مخدوم، مجید (۱۳۸۳) ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط زیست با ساماندهی اطلاعات جغرافیایی (GIS)، تهران: دانشگاه تهران.
- ۳- ادینگتون، جان (۱۳۷۴) اکولوژی فعالیتهای تفریحی و جهانگردی، تهران: انتشارات سازمان حفاظت محیط زیست
- ۴- مهندسین مشاور کاماب (۱۳۷۵) طرح‌ریزی کالبدی سرزمین،
- ۵- بحرینی، حسین و صدیقه مسائلی (۱۳۷۵) برنامه‌ریزی کاربری زمین در مناطق زلزله‌خیز: نمونه شهرهای منجیل، لوشان، رودبار، تهران: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
- 6- Sane Silberstein and Chris Maser (2000) *Land use Planning for Sustainable Development*.
- 7- Dale, Virginia H & Haeuber, Richard A(2001) *Applying ecological principles to land management*, Springer
- 8- John Randolph (2003) *Environmental Land use Planning and Management*.
- 9- Dale, Virginia H & Haeuber, Richard A (2001) *Applying ecological principles to land management*, Springer

سرفصل دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین

عنوان درس:	تعداد	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کارگاه تهیه طرح آمایش سرزمین	واحد: ۲	عملی	روش تحقیق در آمایش سرزمین - روش‌ها و فنون تحلیل جمعیت و ابعاد اجتماعی منطقه
تخصص مورد نیاز برای تدوین:	تعداد	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
جغرافیدان متخصص برنامه ریزی منطقه ای	ساعت: ۵۱	سفر علمی □ آزمایشگاه □ کارگاه ■ سمینار □	
اهداف:			
آشنایی با روش‌ها و تکنیک‌های برنامه‌ریزی آمایش سرزمین اعم از روشهای آماری، GIS و ریاضی با استفاده از شاخص‌ها و معیارهای مناسب و به‌کارگیری آن تکنیک‌ها در قالب کار عملی به منظور شناخت کاربرد آن‌ها در برنامه‌ریزی آمایش سرزمین			
سرفصل‌ها:			
۱- مفاهیم کلیدی در برنامه‌ریزی آمایش سرزمین ۲- روند برنامه‌ریزی آمایش سرزمین ۳- دیدگاه‌ها در توسعه منطقه‌ای (نظریه‌های مکان مرکزی، قطب رشد، مرکز پیرامون، توسعه پایدار و...) ۴- دیدگاه‌ها در آمایش سرزمین (برنامه‌ریزی جامع، سیستمی، ساختاری، راهبردی، مشارکتی و...) ۵- روش‌ها و مدل‌های تحلیل پیش‌بینی در برنامه‌ریزی آمایش سرزمین ۱-۴- شاخص‌ها و مدل‌های تحلیل توان طبیعی ۲-۴- شاخص‌ها و مدل‌های تحلیل نظام اسکان ۳-۴- شاخص‌ها و مدل‌های تحلیل مرکزیت مکانی ۴-۴- شاخص‌ها و مدل‌های تحلیل فضایی ۵-۴- شاخص‌ها و مدل‌های تحلیل جاذبه‌ای ۶-۴- شاخص‌ها و مدل‌های تحلیل اقتصادی-اجتماعی ۷-۴- شاخص‌ها و مدل‌های مکان‌یابی ۸-۴- مدل‌های ارزیابی ۵- انجام عملیات ۱-۵- تعیین یک منطقه به عنوان منطقه مورد مطالعه ۲-۵- تهیه و تکمیل اطلاعات مکانی منطقه ۳-۵- تهیه و تکمیل اطلاعات غیر مکانی منطقه در صورت لزوم به کمک پرسشنامه ۴-۵- تهیه طرح‌های مربوط به منطقه و طرح‌های فرادست و فرودست ۵-۵- تجزیه و تحلیل وضع موجود و پیش‌بینی روند آینده			

6-5- تعیین اهداف کلی و کمی

7-5- تعیین راهبردها و راهکارها با توجه به اهداف کلی و کمی و ارائه مدل‌های برنامه‌ریزی

8-5- ارزیابی راهبردها و راهکارها توسط مدل‌های برنامه‌ریزی مانند SWOT

9-5- ارائه سیمای منطقه در افق طرح در قالب نقشه‌ها به کمک GIS

منابع:

- 1- سرور، رحیم (۱۳۸۵) جغرافیای کاربردی و آمایش سرزمین، تهران: انتشارات سمت.
- 2- زیاری، کرامت‌اله (۱۳۸۰) اصول و روش‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای، یزد: انتشارات دانشگاه یزد.
- 3- مخدوم، مجید (۱۳۷۲) شالوده آمایش سرزمین، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- 4- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی (۱۳۸۷) طرح آمایش سرزمین ۳۰ استان کشور، تهران: انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی.
- 5- مهندسین مشاور کاماب (۱۳۷۵) طرح‌ریزی کالبدی سرزمین.
- 6- کنفرانس بین‌المللی طرح‌ریزی کالبدی "ملی و منطقه‌ای" (نخستین: ۱۳۷۰: اصفهان)، طرح‌ریزی کالبدی: مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی طرح‌ریزی "ملی و منطقه‌ای"، اصفهان ۲۵ - ۲۳ دیماه ۱۳۷۰: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران
- 7- توفیق، فیروز (۱۳۸۰) آمایش سرزمین تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران، تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- 8- مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، (۱۳۷۹) برنامه‌ریزی راهبردی توسعه شهری: تجربیات اخیر جهانی و جایگاه آن در ایران، تهران: انتشارات معاونت معماری و شهرسازی وزارت مسکن و شهرسازی، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- 9- توفیق، فیروز (۱۳۸۵) برنامه‌ریزی در ایران و چشم‌انداز آینده‌ی آن، تهران: انتشارات مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی.
- 10- اصغرپور، محمدجواد (۱۳۸۴) تصمیم‌گیری‌های چند معیاره، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- 11- ایزارد، والتر (۱۳۵۷) روش‌های تحلیل منطقه‌ای، ترجمه داریوش کاظم‌زاده صمیمی، تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- 12- طیبیان، منوچهر (۱۳۸۰) مدل‌های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه‌ای، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

13- Birkin, Mark (1996) *Intelligent GIS: location decisions and strategic planning*, New York

14- Andreu, Rafael C. (1992) *Information systems strategic planning: a source of competitive advantage*, NCC Blackwell